

Dosarul nr.2r-496/23
2-21149778-01-2r-16112023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Galușceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, St. Iorgov, V. Cotorobai)

DECIZIE

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „ENERGOSERVICE”, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Tataru împotriva Societății pe Acțiuni „ENERGOSERVICE”, intervenient accesoriu Fabrica de Materiale de Construcții „DUO” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea indemnizației unice de deces, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Societatea pe Acțiuni „ENERGOSERVICE”,

c o n s t a t ă:

La 07 octombrie 2021, Mariana Tataru, reprezentată de avocatul Viorel Cucu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „ENERGOSERVICE”, solicitând încasarea sumei de 953 250,72 de lei, cu titlu de indemnizație unică de deces, a sumei de 450 000,00 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv de asistență juridică.

Prin încheierea din 11 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a acceptat și s-a dat curs cererii de chemare în judecată înaintate.

Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 29 martie 2022, s-a atras Fabrica de Materiale de Construcții „DUO” S.R.L., în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Tataru și s-a încasat de la S.A. „ENERGOSERVICE” în beneficiul Mariane Tataru suma de 953 250,72 de lei, cu titlu de indemnizație unică de deces și suma de 100 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat de la S.A. „ENERGOSERVICE” în beneficiul statului suma de 25 000 de lei, cu titlu de taxă de stat. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La data de 27 aprilie 2023, S.A. „ENERGOSERVICE” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de S.A. „ENERGOSERVICE” împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a comunicat apelantului despre necesitatea înlăturării neajunsurilor indicate în partea descriptivă, prezentarea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept și a dovezii de plată a taxei de stat, în sumă de 18 825 de lei, acordând un termen de 15 zile calculat din momentul comunicării încheierii. S-a explicat apelantului că, în cazul în care nu va lichida neajunsurile indicate în încheiere, în interiorul termenului acordat de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele va fi restituită.

La 20 iulie 2023, S.A. „ENERGOSERVICE” a prezentat dovada de plată a taxei de stat, în sumă de 18 750 de lei, iar la data de 01 august 2023- dovada de plată a taxei de stat, în sumă de 75 de lei.

La 09 august 2023, S.A. „ENERGOSERVICE” a depus cererea de apel motivată.

Prin încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de S.A. „ENERGOSERVICE” împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din motivul neînlăturării depline în interiorul termenului acordat de instanță, a neajunsurilor indicate în încheierea din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău. S-a restituit S.A. „ENERGOSERVICE” cererea de apel cu toate documentele anexate. S-a restituit S.A. „ENERGOSERVICE” taxa de stat în sumă de 75 de lei și în sumă de 18 750 de lei, achitată conform ordinelor de încasarea numerarului din 31 iulie 2023 și din 20 iulie 2023.

La 23 octombrie 2023, S.A. „ENERGOSERVICE” a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, remiterea cauzei civile Curții de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii de apel în fond, în același complet de judecată.

În susținerea recursului, s-a invocat că, încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău este una neîntemeiată, motivând că a prezentat dovada de plată a taxei de stat, în vederea înlăturării neajunsurilor constatate în încheierea din 13 iulie 2023.

Totodată, la 09 august 2023, administratorul s-a prezentat la biroul avocatului Sergiu Vițu pentru a afla dacă a fost depusă cererea de apel motivată, aflând că nu a fost expediată Curții de Apel Chișinău. Astfel, a solicitat apelul motivat redactat de avocat, pentru a-l prezenta personal Curții de Apel Chișinău, însă nu a verificat dacă acesta este semnat, nici avocatul nu l-a semnat și nu i s-a comunicat despre necesitatea semnării. La depunerea cererii de apel în cancelaria Curții de Apel Chișinău, nu s-a verificat acest aspect.

Prin soluția de restituire a cererii de apel, i s-a încălcat accesul liber la justiție, consacrat prin art. 6 pct. 1 din Convenție și prin art. 20 din Constituția Republicii Moldova.

Suplimentar, a menționat că, cererea inițială de apel a fost semnată în modul prevăzut de lege, iar taxa de stat pentru cererea de apel a fost achitată integral și în interiorul termenului acordat de instanță. Apelul motivat a fost depus în termen, însă

din eroare neimputabilă, nu a fost semnat. Împrejurările redată denotă că, a acționat, fără echivoc, a depus toată diligența pentru ca apelul declarat să fie pus pe rol în condițiile și termenele stabilite de instanța de apel, a acționat cu bună-credință, nu cu rea-credință, ca să-i fie aplicate sancțiunile procedurale cu repercusiuni asupra dreptului folosirii căilor de atac.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimă, prin scrisoarea datată cu 16 noiembrie 2023 (Vol.II, f.d.16).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea de restituire a cererii de apel la data de 12 septembrie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 23 octombrie 2023.

Materialele cauzei atestă expedierea copieii încheierii instanței de apel către participanții la proces, la data de 17 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.240). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând cererea de recurs, prin prisma argumentelor invocate de către recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate, din motivele ce succed.

Art. 424 alin.(2) din Codul de procedură civilă stipulează că, Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, hotărârea din 25 aprilie 2023 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel de către S.A. „ENERGOSERVICE”, depunând în acest sens cerere de apel (Vol.I, f.d.202-203).

În conformitate cu prevederile art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În contextul normei de drept precitate, prin încheierea din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de apelant și s-a acordat un termen de 15 zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii pentru prezentarea apelului cu motivele de fapt și de drept și a dovezii de plată a taxei de stat, în mărime de 18 825 de lei (Vol.I, f.d.221-222).

Copia încheierii instanței de apel din 13 iulie 2023 a fost expediată apelantului, inclusiv avocaților Marcel Burlacu și Sergiu Vițu, la data de 28 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.225).

La 20 iulie 2023 și la 01 august 2023, S.A. „ENERGOSERVICE” a prezentat dovezile de plată a taxei de stat (Vol.I, f.d.223-224, 226-228), iar la data de 09 august 2023, a prezentat cererea de apel motivată, întocmită către avocatul Sergiu Vițu, însă fără semnătură (Vol.I, f.d.229-234).

Prin încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, s-a restituit apelul declarat de S.A. „ENERGOSERVICE” împotriva hotărârii din 25 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din motivul neînlăturării depline în interiorul termenului acordat de instanță, a neajunsurilor indicate în încheierea din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău. S-a restituit S.A. „ENERGOSERVICE” cererea de apel cu toate documentele anexate și s-a restituit S.A. „ENERGOSERVICE” taxa de stat în sumă de 75 de lei și în sumă de 18 750 de lei, achitată conform ordinelor de încasarea numerarului din 31 iulie 2023 și din 20 iulie 2023 (Vol.I, f.d.237-239).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor în favoarea casării acestuia, apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel depuse de S.A. „ENERGOSERVICE”, având în vedere neîndeplinirea deplină în termen a indicațiilor instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în recursul declarat, recurentul, în esență, a menționat că, în termen a executat indicațiile instanței de apel, prezentând dovezile de plată a taxei de stat și cererea de apel motivată, însă nu a verificat dacă aceasta este semnată, nici avocatul nu a semnat-o, și nu i s-a comunicat despre necesitatea semnării. La depunerea cererii de apel în cancelaria Curții de Apel Chișinău, nu s-a verificat acest aspect

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează prevederile art. 100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, de către instanța de apel, la data de 28 iulie 2023, a fost expediată apelantului, inclusiv avocaților Marcel Burlacu și Sergiu Vițu, copia încheierii instanței de apel din 13 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.225).

Din încheierea enunțată rezultă că, urmau a fi prezentate, în termenul acordat de instanța de apel, dovada de plată a taxei de stat și cererea de apel motivată, ceea ce a și executat S.A. „ENERGOSERVICE”, doar că nu a semnat cererea de apel motivată prezentată.

În temeiul art. 365 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează

documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, într-adevăr cererea de apel inițială a fost semnată, doar că acest aspect nu exclude obligația de a semna și cererea de apel motivată, depusă ulterior.

Alegația administratorului S.A. „ENERGOSERVICE” precum că nu i-ar fi imputabilă nesemnarea cererii de apel motivate, întocmite de avocat, nu poate fi reținută, în situația în care art. 75 alin.(4) din Codul de procedură civilă prevede că, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

De altfel, nu justifică omisiunea apelantului de a semna cererea de apel motivată nici faptul că nu i s-a comunicat despre necesitatea semnării nici la depunerea acesteia în cancelaria Curții de Apel Chișinău, în condițiile în care legea prevede expres că cererea de apel urmează a fi semnată, indiferent că este un apel inițial sau suplimentar.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel a întreprins măsurile necesare în respectarea prevederilor legale de a comunica actul de procedură apelantului, inclusiv avocaților apelantului, prin intermediul poștei electronice, aspect detaliat supra.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră relevantă obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale în virtutea prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Inițiind procedura de apel, apelantul urmează să se intereseze periodic de soarta dosarului. Părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc.

De altfel, deși, prevederile legii procedurale sunt exprese și certe în cazul declarării apelului, precum și obligația apelanților de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art.365 din Codul de procedură civilă, pentru a evita sancțiunile procedurale, apelantul înregistrând inițial apelul împotriva hotărârii primei instanțe, a eludat de a se conforma normelor procedurale și de a depune cererea de apel motivată semnată.

Drept urmare, alegațiile recurentului nu pot determina casarea actului judecătoresc contestat, în situația în care circumstanțele conturate supra denotă că, nesemnarea cererii de apel motivate, este imputabilă apelantului/recurentului.

În temeiul art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În temeiul art.10 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru

neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că, apelantul nu a îndeplinit pe deplin, în termenul acordat de instanță, indicațiile din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel și, în consecință, restituirea taxei de stat achitate în apel, în temeiul art. 89 alin.(1) lit.g), alin.(3) din Codul de procedură civilă.

Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că, recurentul și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul acordat de instanță.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „ENERGOSERVICE”.

Se menține încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Tataru împotriva Societății pe Acțiuni „ENERGOSERVICE”, intervenient accesoriu Fabrica de Materiale de Construcții „DUO” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea indemnizației unice de deces, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi